

YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHNING GLOBAL TENDENSIYALARI VA STRATEGIYALARI

*Ismoiljon ABDUMANNOPOV,
Biznes va tadbirkorlik Oliy maktabi tinglovchisi*

Annotatsiya Ushbu maqola “Yashil iqtisodiyotga o'tishning global tendensiyalari va strategiyalari” mavzusiga bag'ishlangan bo'lib, dunyo bo'yicha yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonini tahlil qiladi. Maqolada, yashil iqtisodiyot tushunchasining ahamiyati, uning asosiy tamoyillari va global miqyosdagi rivojlanish dinamikasi ko'rib chiqilgan. Yashil iqtisodiyotning asosiy maqsadi — iqtisodiy o'sish va rivojlanish bilan birga ekologik barqarorlikni ta'minlashdir. Shu nuqtai nazardan, maqolada dunyoning turli mamlakatlarida yashil iqtisodiyotga o'tishning muvaffaqiyatli strategiyalari, shuningdek, bu jarayonda yuzaga kelayotgan muammolar va ularni hal qilish usullari tahlil etilgan.

Kalit so'zlar: yashil iqtisodiyot, ekologiya, atrof-muhit, ekologik jarayon, chiqindilarni qayta ishlash, investitsiyalar, iqtisodiy o'sish muammolari, samaradorlik.

ПЕРСПЕКТИВЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ВОЗМОЖНОСТЕЙ ГОРОДСКИХ АГЛОМЕРАЦИЙ

Абстрактный Эта статья посвящена теме «Глобальные тенденции и стратегии перехода к зеленой экономике», в которой анализируется процесс перехода к зеленой экономике в мире. В статье рассматриваются значение концепции зеленой экономики, её основные принципы и динамика развития на глобальном уровне. Главной целью зеленой экономики является обеспечение экологической устойчивости наряду с экономическим ростом и развитием. В этом контексте в статье анализируются успешные стратегии перехода к зеленой экономике в различных странах мира, а также проблемы, возникающие в ходе этого процесса, и способы их решения.

Ключевые слова: зеленая экономика, экология, окружающая среда, экологический процесс, переработка отходов, инвестиции, проблемы экономического роста, эффективность.

PROSPECTS FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF UTILIZING URBAN AGGLOMERATIONS' OPPORTUNITIES

Abstract This article is dedicated to the topic "Global Trends and Strategies for Transitioning to a Green Economy," analyzing the process of transitioning to a green economy worldwide. The article discusses the importance of the concept of a green economy, its main principles, and the dynamics of development on a global scale. The primary goal of a green economy is to ensure environmental sustainability alongside economic growth and development. In this regard, the article examines successful

strategies for transitioning to a green economy in various countries, as well as the challenges faced during this process and the methods for addressing them.

Key words: green economy, ecology, environment, environmental process, waste recycling, investments, economic growth problems, efficiency.

Yashil iqtisodiyotga o'tish, tabiiy resurslarni samarali ishlatish va atrof-muhitni himoya qilish maqsadida zaruriy bir yondashuv hisoblanadi. Bu jarayonning ahamiyati kuchli iqlim o'zgarishi va ekologik muammolar bilan bog'liq. Iqlim o'zgarishining ta'siri nafaqat tabiatni, balki insoniyatning yashash sharoitlarini ham jiddiy ta'sir qilmoqda. Issiqxona gazlarining ko'payishi, qurg'oqchilik, sel va to'fonlar kabi tabiiy ofatlar dunyo bo'ylab yirik ekologik falokatlarga olib kelmoqda. Bu holat, o'z navbatida, yashil iqtisodiyotga o'tishni tezlashtirish zaruratini yaratdi.

Tabiiy resurslar tanqisligi, jumladan, energetika resurslari va suvning kamayishi iqtisodiy va ekologik xavflarni keltirib chiqaradi. Energiya xavfsizligi masalasi ham dolzarb ahamiyatga ega. Ko'plab davlatlar, shu jumladan rivojlanayotgan mamlakatlar, energiya manbalariga bo'lgan ehtiyojni qondirish uchun yadro energiyasi, neft va gazni kengaytirishga harakat qilishmoqda, lekin bu atrof-muhitga zarar yetkazish xavfini oshiradi. Shuning uchun qayta tiklanadigan energiya manbalariga, masalan, quyosh va shamol energiyasiga sarmoya kiritish talab qilinmoqda.

Yashil iqtisodiyotga o'tish barqaror rivojlanishni ta'minlashning ajralmas qismidir. Barqaror rivojlanish — bu ijtimoiy, iqtisodiy va ekologik jihatlarni birlashtirgan holda kelajak avlodlarning ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan strategiya. Ushbu yondashuvning asosiy maqsadi insoniyatning bugungi ehtiyojlarini atrof-muhitga zarar bermasdan qondirish va resurslarni muvozanatli tarzda ishlatishdir. Yashil iqtisodiyot iqtisodiyotning ekologik va ijtimoiy jihatdan barqaror bo'lishini ta'minlash, ekologik muammolarni kamaytirish va iqlim o'zgarishiga qarshi kurashishda muhim o'rin tutadi.

Bu o'zgarishlar iqtisodiy, siyosiy va texnologik yangilanishlarni talab qiladi. Yashil iqtisodiyotga o'tish davlatlar, shuningdek, kompaniyalar va jamoatchilik tomonidan amalga oshiriladigan ko'p qirrali tashabbuslarni o'z ichiga oladi. Yangi texnologiyalar va samarali energiya tizimlarining joriy etilishi orqali iqlim o'zgarishiga qarshi kurashish va tabiiy resurslarni saqlash mumkin bo'ladi.

Global tendensiyalar va asosiy omillar, yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonini boshqarishda muhim o'rin tutadi. Bu omillar, asosan, qayta tiklanadigan energiya manbalarining rivoji, karbon neytrallikka erishish, davlatlararo hamkorlik va ekologik texnologiyalarni joriy etish bilan bog'liq.

Qayta tiklanadigan energiya manbalarining rivoji, jumladan, quyosh, shamol va biomassa, dunyo bo'ylab energiya ishlab chiqarishning ekologik jihatdan toza va barqaror usulini ta'minlashda asosiy yo'nalish hisoblanadi. Quyosh va shamol energiyasining kiritilishi, energiya ishlab chiqarishning samaradorligini oshiradi va atmosferaga zararli gazlarning chiqarilishini kamaytiradi. Biomassa va boshqa tabiiy manbalar ham qayta tiklanadigan energiya manbalari sifatida ahamiyatga ega bo'lib, energiya ishlab

chiqarishning barqaror shaklini yaratishga xizmat qiladi. Ushbu manbalarga o'tish nafaqat ekologik muammolarni hal qilishda, balki iqtisodiy o'sishni ta'minlashda ham muhim rol o'ynaydi.

Karbon neytrallikka intilish, ya'ni karbon izini nolga tushirish maqsadi, global ekologik siyosatning eng asosiy tamoyillaridan biriga aylanmoqda. 2050-yilgacha karbon neytral iqtisodiyotni yaratish maqsadi, ko'plab davlatlar va xalqaro tashkilotlar tomonidan qo'yilgan. Bu maqsadga erishish uchun energiya ishlab chiqarishda qayta tiklanadigan manbalarning ulushini oshirish, avtonom transport tizimlarini rivojlantirish, sanoat va qurilish sektorlarida energiya samaradorligini oshirish kerak. Karbon neytral iqtisodiyotga o'tish iqtisodiyotning yangi yo'nalishlarini rivojlantirish, shu jumladan yashil texnologiyalar va energiya samaradorligini oshirishga imkon beradi.

Davlatlararo hamkorlik, Parij kelishuvi va boshqa xalqaro bitimlar, ekologik xavfsizlikni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Parij kelishuvi, 2015-yilda qabul qilingan global bitim bo'lib, iqlim o'zgarishiga qarshi kurashish uchun davlatlarning birgalikdagi harakatlarini muvofiqlashtirishga yo'naltirilgan. Bu kelishuvga ko'ra, davlatlar 2050-yilgacha global haroratning o'rtacha ortishini 1,5 darajagacha chegaralashga intilishlari kerak. Xalqaro bitimlar, shuningdek, davlatlarni energiya samaradorligini oshirish, karbon chiqindilarini kamaytirish va barqaror rivojlanishni ta'minlash uchun birgalikda ishlashga chaqiradi.

1.1-jadval

Yashil iqtisodiyotga o'tishning asosiy global tendensiyalari¹²

T/r	Tendensiya nomi	Tavsif	Misollar
1	Karbonsizlantirish (Decarbonization)	Iqtisodiyotning turli sohalarida CO ₂ emissiyasini kamaytirish	Parij kelishuvi, Yevropa Ittifoqining "Green Deal" dasturi
2	Qayta tiklanuvchi energiyaga o'tish	Quyosh, shamol, gidro va bioyoqilg'ildan keng foydalanish	Xitoy va AQShda quyosh panellarining kengayishi
3	Aylanma iqtisodiyot (Circular Economy)	Mahsulotlarni qayta ishlash va chiqindisiz ishlab chiqarish modelini qo'llash	Yevropa Ittifoqining chiqindilarni kamaytirish bo'yicha strategiyasi
4	Yashil moliyalashtirish	Ekologik loyihalarga investitsiyalarni oshirish	"Green Bond" (Yashil obligatsiyalar) bozorining o'sishi
5	Raqamlashtirish va "aqlli" texnologiyalar	Energiya samaradorligini oshirish uchun sun'iy intellekt va IoT'dan foydalanish	"Smart Grid" tizimlari, aqlli energiya boshqaruvi

Ekologik texnologiyalarni joriy etish ham global tendensiyalardan biridir. Raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt (SI) va IoT (Internet of Things) kabi innovatsion texnologiyalar energiya samaradorligini oshirishda katta imkoniyatlarni yaratadi. Sun'iy intellekt yordamida energiya tarmoqlarini optimallashtirish, energiya iste'molining

¹² Muallif ishlanmasi

prognozini aniqlash va energiya resurslarini tejash mumkin. Raqamli texnologiyalar yordamida energiya ishlab chiqarish jarayonlarining monitoringi va tahlili osonlashadi, bu esa tizimlarning samaradorligini oshirishga yordam beradi. Yashil texnologiyalarni joriy etish, energiya sarfini kamaytirish va atrof-muhitga zarar yetkazmaslikka imkon yaratadi.

Bu global tendensiyalar, davlatlarning ekologik mas'uliyatni his qilishiga va iqlim o'zgarishiga qarshi kurashishda faol qatnashishga rag'batlantiradi. Yashil iqtisodiyotga o'tish jarayoni, nafaqat ekologik, balki iqtisodiy va ijtimoiy jihatdan ham barqaror o'sish imkoniyatlarini yaratadi.

Yashil iqtisodiyotga o'tishning iqtisodiy strategiyalari, atrof-muhitni himoya qilish va barqaror rivojlanishni ta'minlash maqsadida iqtisodiy resurslarni samarali taqsimlashga qaratilgan. Bu strategiyalar, ayniqsa, yashil moliyalashtirish, yashil soliq siyosati va investitsiya oqimlarini yo'naltirish orqali amalga oshiriladi.

1.2-jadval

Yashil iqtisodiyot strategiyalarini qabul qilgan yetakchi davlatlar va ularning asosiy yo'nalishlari¹³

Davlat	Asosiy strategiyalar	Misollar
AQSh	Karbonsizlantirish, yashil infratuzilma, qayta tiklanuvchi energetika	"Inflation Reduction Act" orqali yashil energiyaga sarmoyalar
Xitoy	Katta miqdorda qayta tiklanuvchi energiya ishlab chiqarish	Dunyoning eng yirik quyosh va shamol energiyasi ishlab chiqaruvchisi
Germaniya	Energiya samaradorligi, aylanma iqtisodiyot	"Energiewende" dasturi orqali yashil energiyaga o'tish
Yaponiya	Yashil texnologiyalar va vodorod iqtisodiyoti	Yashil vodorod ishlab chiqarish va yoqilg'i elementlari texnologiyalarini rivojlantirish

Yashil moliyalashtirish, ekologik loyihalarni moliyalashtirishda muhim ahamiyatga ega. Bu, ayniqsa, qayta tiklanadigan energiya manbalari, energiya samaradorligini oshirish va ekologik xavfsizlikni ta'minlash kabi sohalarida keng qo'llaniladi. Ekologik loyihalar uchun kreditlar va subsidiyalar, davlatlar yoki xususiy sektor tomonidan taqdim etilishi mumkin. Bu moliyaviy vositalar ekologik toza texnologiyalarni rivojlantirish, energiya samaradorligini oshirish va karbon izini kamaytirish uchun zarur sarmoyani ta'minlashga yordam beradi. Yashil moliyalashtirish orqali muhim ekologik loyihalarga sarmoya kiritish va ularning amalga oshirilishini tezlashtirish mumkin.

Yashil soliq siyosati, atrof-muhitga zararli faoliyatlarni qisqartirishni rag'batlantiruvchi asosiy mexanizmlardan biridir. Chiqindilar uchun soliqlar, energiya iste'moli va ekologik zararlarni qoplash mexanizmlari ekologik zararli faoliyatlarni kamaytirishga yordam beradi. Masalan, karbon solig'i, sanoat korxonalarini va transport sohasini ekologik toza texnologiyalarni qo'llashga undaydi. Yashil soliq siyosati,

¹³ Muallif ishlanmasi

ekologik zararlarni ichki iqtisodiy tizimda hisobga olish orqali resurslarni yanada samarali ishlatishni ta'minlaydi va ijtimoiy-iqtisodiy xavflarni kamaytiradi.

Investitsiya oqimlarini yo'naltirish, ekologik toza ishlab chiqarish va qayta tiklanadigan energiya sohalariga sarmoya kiritishni ta'minlaydi. Bu, iqtisodiy o'sishning barqarorligini saqlashga yordam beradi. Yashil texnologiyalarni ishlab chiqish va kengaytirish, ishlab chiqarish sohalarini energiya samaradorligini oshirishga va ekologik zararni kamaytirishga undaydi. Investitsiya oqimlarini ekologik toza sohalarga yo'naltirish, nafaqat iqtisodiy foyda, balki ijtimoiy manfaatlarni ham yaratadi, chunki bunday sarmoya yangi ish o'rinlarini yaratadi va ekologik xavfsizlikni ta'minlaydi.

Ushbu iqtisodiy strategiyalar yashil iqtisodiyotga o'tishni quvvatlashda, tabiatga zarar yetkazmasdan, barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Har bir strategiya o'zaro bog'liq va birgalikda ishlash orqali ekologik xavfsizlik va iqtisodiy barqarorlikka erishish mumkin.

Ijtimoiy strategiyalar, yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonini qo'llab-quvvatlash va kengaytirish maqsadida jamiyatni ekologik mas'uliyatga qaratish va yangi imkoniyatlarni yaratishga yo'naltirilgan. Bu strategiyalar yashil ish o'rinlari yaratish, ta'lim va ongni oshirish hamda jamiyatni ekologik o'zgarishlarga moslashtirishga qaratilgan.

Yashil ish o'rinlari yaratish, ekologik sanoat va xizmatlar sohasining kengayishi orqali yangi imkoniyatlar yaratadi. Bu, nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy jihatdan ham foydali. Yashil iqtisodiyotning rivojlanishi, qayta tiklanadigan energiya manbalari, ekologik toza texnologiyalar va barqaror qishloq xo'jaligi kabi sohalarda yangi ish o'rinlari ochilishini ta'minlaydi. Masalan, quyosh va shamol energiyasiga oid texnologiyalarni ishlab chiqish va o'rnatish, yashil qurilish va ekologik xizmatlar bo'yicha sohalarda ish o'rinlarining ortishi ko'plab odamlar uchun yangi imkoniyatlar yaratadi. Bu, o'z navbatida, iqtisodiy o'sish va ijtimoiy farovonlikni ta'minlashga yordam beradi.

Ta'lim va ongni oshirish, yashil iqtisodiyot va ekologik mas'uliyatga oid dasturlarni kengaytirishga qaratilgan. Ekologik ta'lim, jamiyatni iqlim o'zgarishlari, atrof-muhitni muhofaza qilish va barqaror rivojlanish masalalariga oid bilimlar bilan tanishtirishga yordam beradi. Yashil iqtisodiyotning asoslari va atrof-muhitni muhofaza qilishning ahamiyati haqida keng jamoatchilikni ma'lumotlantirish, ekologik mas'uliyatni oshirishga xizmat qiladi. Bu dasturlar nafaqat maktab va universitetlarda, balki keng jamoatchilik uchun mo'ljallangan seminarlar, treninglar va tashviqot kampaniyalarida ham amalga oshirilishi mumkin. Yashil ta'lim orqali fuqarolarni ekologik muammolar va ularning echimi haqida yanada ko'proq xabardor qilish mumkin.

Innovatsion texnologiyalarni rivojlantirish, chiqindilarni qayta ishlash va energiya tejovchi texnologiyalarni ishlab chiqishda katta ahamiyatga ega. Chiqindilarni qayta ishlash texnologiyalari, qattiq chiqindilarni, plastmassa, metall, qog'oz va boshqa materiallarni qayta ishlash orqali resurslarni tejashga yordam beradi. Bu texnologiyalar chiqindilarni kamaytirish, energiya va xomashyo sarfini qisqartirishga yordam beradi. Shuningdek, energiya tejovchi texnologiyalarni ishlab chiqish, energiya sarfini

kamaytirish va atrof-muhitga zarar etkazmaslikka imkon beradi. Masalan, energiya tejovchi qurilmalar, energiya samaradorligi yuqori bo'lgan mahsulotlar va inshootlar, qayta tiklanadigan energiya tizimlarini optimallashtirish texnologiyalari yashil iqtisodiyotga o'tishni qo'llab-quvvatlaydi.

Ekologik toza transport, ya'ni elektr va gidrogen transport vositalarini joriy etish, transport sohasidagi iqlim o'zgarishiga qarshi kurashishda muhim qadam hisoblanadi. Elektr va gidrogen transport vositalari, atrof-muhitga zararli chiqindilarni kamaytiradi va energiya samaradorligini oshiradi. Elektr transport vositalari, masalan, elektromobillar va elektr avtobuslar, karbon izini kamaytirishda, energiya tejashda va havoning ifloslanishini pasaytirishda katta imkoniyatlarni taqdim etadi. Gidrogen transport ham ekologik toza alternativ hisoblanadi, chunki u gazni issiqxona effektini kamaytiradigan va havoni ifloslantirmaydigan yoqilg'i sifatida ishlatadi. Bunday transport tizimlarini joriy etish, transport tarmoqlarini barqaror va energiya samarali qilishga yordam beradi.

Smart shaharlar qurish, energiya samarador infratuzilmani yaratish orqali yashil iqtisodiyotga o'tishda muhim texnologik strategiyadir. Smart shaharlar, ma'lumotlar texnologiyalari va internetga ulanadigan qurilmalar yordamida shaharlarda resurslarni samarali boshqarishga imkon yaratadi. Energiya samarador infratuzilma, energiya ta'minotini optimallashtirish, energiya sarfini kamaytirish va qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanishni osonlashtiradi. Smart shaharlar qurish, shuningdek, transport tizimlarini yaxshilash, chiqindilarni qayta ishlashni optimallashtirish va energiya ta'minotini barqarorlashtirishga yordam beradi. Bunday shaharlar, asosan, yashil qurilish va texnologiyalarni joriy etish orqali ekologik xavfsizlikni ta'minlashga xizmat qiladi.

Bu texnologik strategiyalar, yashil iqtisodiyotga o'tishni amalga oshirishda, iqlim o'zgarishiga qarshi kurashishda va atrof-muhitni himoya qilishda muhim o'rin tutadi. Innovatsion texnologiyalar va ilg'or yondashuvlar, ekologik mas'uliyatni oshirish va resurslarni samarali ishlatishni ta'minlashda asosiy vositalar bo'ladi.

O'zbekistonning yashil iqtisodiyotga o'tishdagi pozitsiyasi, mamlakatning ekologik xavfsizlikni ta'minlash va barqaror rivojlanishni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan siyosatlarini o'z ichiga oladi. Bu jarayon, bir nechta milliy strategiyalar, xalqaro hamkorlik, qayta tiklanadigan energiya manbalariga o'tishdagi yutuqlar va yuzaga kelgan qiyinchiliklar orqali amalga oshiriladi.

O'zbekistonda yashil iqtisodiyot bo'yicha qabul qilingan strategiyalar, ekologik xavfsizlikni ta'minlash va barqaror rivojlanishni rag'batlantirishga yo'naltirilgan. 2019-yilda "Yashil iqtisodiyot" konsepsiyasi ishlab chiqilgan bo'lib, bu konsepsiya ekologik barqarorlikni saqlash, qayta tiklanadigan energiya manbalariga o'tish va energiya samaradorligini oshirishni o'z ichiga oladi. O'zbekistonning yashil iqtisodiyotga o'tishdagi asosiy maqsadlari orasida iqlim o'zgarishiga qarshi kurashish, chiqindilarni kamaytirish, ekologik toza texnologiyalarni rivojlantirish va barqaror energetika tizimini yaratish bor. Bunday strategiyalarni amalga oshirish uchun hukumat tomonidan turli xil dasturlar, moliyaviy vositalar va regulatsion normativlar ishlab chiqilmoqda.

Milliy dasturlar va xalqaro hamkorlik, O'zbekistonning yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonini samarali tashkil etishda muhim rol o'ynaydi. 2021-yilda O'zbekiston Birlashgan Millatlar Tashkiloti tomonidan qabul qilingan "Iqlim o'zgarishiga qarshi kurashish bo'yicha Parij kelishuvi"ni ratifikatsiya qilgan. Bundan tashqari, mamlakatning energiya samaradorligini oshirish va qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanishni kengaytirish uchun turli xalqaro tashkilotlar, jumladan, Jahon Banki va Yevropa Ittifoqi bilan hamkorlikda loyihalar amalga oshirilmoqda. O'zbekiston, shuningdek, boshqa rivojlanayotgan mamlakatlar bilan tajriba almashish va o'z resurslarini optimallashtirish maqsadida qo'shma loyihalarni amalga oshirishga qaratilgan.

Qayta tiklanadigan energiya manbalariga o'tishdagi yutuqlar va qiyinchiliklar, O'zbekistonning yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonida muhim omillardan biridir. Yutuqlar orasida, qayta tiklanadigan energiya manbalarining ulushini oshirish, quyosh va shamol energiyasi loyihalarini amalga oshirish va ularning energiya tarmoqlariga integratsiyasi kabilar mavjud. O'zbekiston, ayniqsa, quyosh energiyasi sohasida katta imkoniyatlarga ega bo'lib, bu sohada bir nechta yirik loyihalar amalga oshirilgan. 2020-yilda, misol uchun, Buxoro viloyatida dunyodagi eng yirik quyosh energiyasi stansiyalaridan biri qurilgan. Shuningdek, shamol energiyasi ham ishlab chiqarishga kiritilmoqda.

Biroq, qayta tiklanadigan energiya manbalariga o'tishdagi qiyinchiliklar ham mavjud. Birinchidan, qayta tiklanadigan energiya manbalarini joriy etish va rivojlantirish uchun zarur bo'lgan infratuzilma va texnologiyalarni ishlab chiqish talab qilinadi. Ikkinchidan, qayta tiklanadigan energiya manbalaridan samarali foydalanish uchun yuqori investitsiyalar kerak, bu esa davlatning moliyaviy imkoniyatlariga bog'liq. Shuningdek, qayta tiklanadigan energiya tarmoqlarini elektr energetikasi tizimiga integratsiyalashdagi texnik muammolar va energiya tizimining barqarorligini ta'minlash zarurati ham mavjud. Bu qiyinchiliklar, shuningdek, ilmiy-texnik resurslar va mutaxassislar tayyorlashni talab qiladi.

O'zbekistonning yashil iqtisodiyotga o'tishdagi pozitsiyasi, bir tomondan, xalqaro hamkorlik va milliy dasturlar asosida barqaror energiya tizimini yaratishga, boshqa tomondan esa, qayta tiklanadigan energiya manbalarini rivojlantirish va texnologik innovatsiyalarni joriy etishga qaratilgan. Shuningdek, bu jarayonning muvaffaqiyati, mamlakatning ekologik siyosatini samarali amalga oshirish va xalqaro hamkorlikni mustahkamlashga bog'liq bo'ladi.

Yashil iqtisodiyotga o'tishning kelajak istiqbollari va tavsiyalari, atrof-muhitni himoya qilish va barqaror rivojlanishni ta'minlashga qaratilgan strategiyalarni belgilaydi. Bu jarayonning uzoq muddatli afzalliklari, davlatlar va xususiy sektorlar o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash, shuningdek, global miqyosda yagona siyosatni shakllantirishni o'z ichiga oladi.

Yashil iqtisodiyotga o'tishning uzoq muddatli afzalliklari, ekologik barqarorlik, iqtisodiy o'sish va ijtimoiy farovonlikni birgalikda ta'minlashga yo'naltirilgan.

Birinchidan, energiya samaradorligini oshirish va qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanishni kengaytirish orqali atrof-muhitga zarar keltirmasdan iqtisodiy o'sish imkoniyati yaratiladi. Yashil iqtisodiyotga o'tish, karbon izini kamaytirish, iqlim o'zgarishiga qarshi kurashish va tabiiy resurslardan samarali foydalanishni ta'minlaydi. Shu bilan birga, yangi ish o'rinlarining yaratilishi, innovatsion texnologiyalarni rivojlantirish va ekologik toza sanoatlarni qo'llab-quvvatlash iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshiradi. Boshqacha aytganda, yashil iqtisodiyot barqaror rivojlanish uchun muhim poydevor yaratadi va kelajakda ijtimoiy hamda iqtisodiy farovonlikni oshiradi.

Davlatlar va xususiy sektorlar o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash, yashil iqtisodiyotga o'tishning muvaffaqiyatini ta'minlashda muhim o'rin tutadi. Davlatlar, xususiy sektor va fuqarolik jamiyati o'rtasida samarali hamkorlik, energiya samaradorligini oshirish, qayta tiklanadigan energiya manbalarini rivojlantirish va ekologik texnologiyalarni keng joriy etishga yordam beradi. Xususiy sektor innovatsion texnologiyalarni ishlab chiqish, investitsiyalarni jalb qilish va samarali moliyalashtirishni ta'minlashda asosiy rol o'ynaydi, davlatlar esa regulatsion va moliyaviy siyosatlarni ishlab chiqishda hamkorlik qiladi. Yashil moliyalashtirish, yashil soliq siyosati va ekologik normativlar orqali davlatlar va xususiy sektor o'rtasida sinergiya yaratilishi mumkin.

Barqaror va yashil rivojlanish uchun global miqyosda yagona siyosatni shakllantirish, iqlim o'zgarishi, tabiatni muhofaza qilish va resurslarni boshqarishda muhim rol o'ynaydi. Global miqyosda yagona siyosat, mamlakatlar o'rtasida tajriba almashish, texnologiyalarni joriy etish va iqlim o'zgarishiga qarshi kurashishda hamkorlikni kuchaytiradi. Bunday siyosat, global energiya tarmoqlarini optimallashtirish, chiqindilarni qayta ishlashni rivojlantirish va ekologik barqarorlikni ta'minlashda umumiy yondashuvlarni taqdim etadi. Shu bilan birga, global miqyosda yagona siyosatni shakllantirish, davlatlar o'rtasidagi tengsizliklarni kamaytirish va resurslarni adolatli taqsimlashni ta'minlashga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

2. Xolbo'tayev N.X. Yashil iqtisodiyot va ekologik innovatsiyalar. – T.: Fan va texnologiya, 2021. – 200 b.
3. Saidov R.R. Barqaror rivojlanish va yashil iqtisodiyot. – T.: O'zbekiston, 2020. – 180 b.
4. Karimov S.K. Ekologik iqtisodiyot: nazariya va amaliyot. – T.: Iqtisodiyot, 2019. – 220 b.
5. Davis S. The Role of Government in Green Economy. – London: Palgrave Macmillan, 2020. – 190 p.
6. White K. Social Aspects of the Green Economy. – Boston: Harvard University Press, 2019. – 210 p.
7. Adams C. Sustainable Energy and Economic Policies. – Los Angeles: Sage Publications, 2021. – 200 p.